

ΓΕΛ ΜΟΙΡΩΝ

Τμήμα: Α2

Διδάσκουσα: Βιργινία Δακανάλη

*«Διδάσκοντας λογοτεχνία από την παράδοση
στην καινοτομία μέσα από την τέχνη και την
ποίηση»*

10-10-2012

Παράδοση και Μοντερνισμός στη ζωγραφική

Peter Paul Rubens. Venus and Adonis, c. 1635. Metropolitan Museum of Art.

Jacques-Louis David: The Love, Μουσείο Λούβρου 1788

Παράδοση και Μοντερνισμός στη ζωγραφική

Θεόδωρος Βρυζάκης,
«Αποχαιρετισμός στο Σούνιο», 1863

Lagrenée Louis-Jean-François
(1725 - 1805) Λαγκρενέ Λουί-
Ζαν-Φρανσουά
Αφροδίτη και Έρωτας

Παράδοση και Μοντερνισμός στη ζωγραφική

Monet, Ζευγάρι, ιμπρεσιονισμός

Έκτωρ και Ανδρομάχη
Giorgio de Chirico 1917 Ferrara,
Galleria Nazionale d'Arte Moderna, Roma

Παράδοση και Μοντερνισμός στη ζωγραφική

Ν. Εγγονόπουλος, Αρραβών, 1954

Πηλεύς και Θέτις, του Ν. Εγγονόπουλου, 1976.

Παράδοση και Μοντερνισμός στη ζωγραφική

Claude
1604-1642
**Landscape with Narcissus
and Echo**

**Cezanne's "Montagne
Sainte-Victoire above the
Route du Tholonet."**

Ελληνική φύση –τοπία

Παρθένης Κωνσταντίνος

(1878/1879 - 1967)

*Το μικρό εκκλησάκι της
Κεφαλονιάς, π. 1920 -
1925*

*Μάχη του Ηρακλή
με τις Αμαζόνες,
1921 - 1927*

*Το λιμάνι της Καλαμάτας,
1911*

B. Κορνάρος, Ερωτόκριτος

Του Κύκλου τα γυρίσματα, που ανεβοκατεβαίνουν,
και του Τροχού, που ώρες ψηλά κι ώρες στα βάθη πηαίνουν·
και του Καιρού τα πράματα, που αναπαημό δεν έχουν,
μα στο Καλό κ' εις το Κακό περιπατούν και τρέχουν·
και των Αρμάτων' οι ταραχές, όχθρητες, και τα βάρη, 5
του Έρωτος οι μπόρεςες και τση Φιλιάς η χάρη·
αυτάνα μ' εκινήσασι τη σήμεραν ημέραν,
ν' αναθιβάλω και να πω τά κάμαν και τά φέραν
σ' μιά Κόρη κ' έναν Άγουρο, που μπερδευτήκα' ομάδι
σε μιά Φιλιάν αμάλαγη, με δίχως ασκημάδι. 10
Κι όποιος του Πόθου εδούλεψε εις-ε καιρόν κιανένα,
ας έρθει για ν' αφουκραστεί ό,τ' είν' εδώ γραμμένα·
να πάρει ξόμπλι κι [α]ρμηνειά, βαθιά να θεμελιώνει
πάντα σ' αμάλαγη Φιλιάν, οπού να μην κομπώνει.
Γιατί όποιος δίχως πιβουλιά του Πόθου του ξετρέχει, 15
εις μιάν αρχή [α' βασανιστεί], καλό το τέλος έχει.

Φύλλο εργασίας
1^η ομάδα
Β. Κορνάρος, Ερωτόκριτος

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ	ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΠΟΙΗΣΗ
Στίχος	
Στροφή	
Μέτρο	
Ομοιοκαταληξία	
Τίτλος	
Νοηματική αλληλουχία	
Θέματα / Μοτίβα	
Λυρισμός	
Δραματικότητα	
Στίξη	
Σύνταξη	
Λεξιλόγιο	

Όλες οι ομάδες συμπληρώνουν το παρακάτω φύλλο εργασίας:

<u>Μορφή</u> (σημειώστε X στο σωστό)			<u>Περιεχόμενο</u> (σημειώστε X στο σωστό)
Έχει στροφές;	☐	☐	Ποια θέματα παρουσιάζει ο Κορνάρος στο ποίημά του;
Έχει μέτρο;	☐	☐	Ποια διάθεση του ποιητή εκφράζεται στο ποίημα;
Έχει ομοιοκαταληξία;	☐	☐	Ποιες αισθήσεις μας κινητοποιούνται στο ποίημα;
Ποια από τα παρακάτω εκφραστικά μέσα αξιοποιεί ο ποιητής;			
Επίθετα	☐	☐	
Εικόνες	☐	☐	
Μεταφορές	☐	☐	
Παρομοιώσεις	☐	☐	

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Πώς παρουσιάζεται ο έρωτας στα αποσπάσματα της Κρητικής Λογοτεχνίας που σας δίνονται;

Ερωφίλη, Α' Χορικό, στ. 585-593

Ἔρωτα, ποῦ συχνιὰ σ' τσί πλιὰ μεγάλους
κι ὄμορφους λογισμοὺς κατοικημένος
βρίσκεσαι, τσί μικροὺς μισώντας τσ' ἄλλους·

κ' ἔτσι 'σαι δυνατὸς καὶ μπορεμένος,
καὶ τόση χάρην ἔχου τ' ἄρματά σου,
ποῦ βγαίνεις πάντα μ' ὄλους κερδεμένος·

μᾶλλιος τόσά 'ν' τὰ βρόχια τὰ δικά σου
γλυκιά, καὶ μετ' αὐτὸ τόση ἔχου χάρη,
π' ὅποιο κι ἂν ἐμπερδέσα εὐχαριστᾶ σου.

Β' στίχοι 569-580

Ερωτόκριτος, Βιτσέντζου Κορνάρου

*Ανάθεμα τον Έρωτα με τα καλά τά κάνει,
και πώς κομπώνει και γελά τη φρόνεψιν, και σφάνει !* 570

*Σ' πόσ' άδικα, σ' πόσ' άπρεπα τον άνθρωπο μπερδαίνει,
κι οπού τον έχει για κριτήν, εις ίντα σφάλμα μπαίνει !*

*Πόσοι Αφεντόπουλοι όμορφοι ήσαν εκεί στη μέση,
και μόνον ο Ρωτόκριτος της Αρετής αρέσει.*

Και δε θωρεί πλιό στα ψηλά, μα χαμηλά ξαμώνει, 575
και με μαγνιά τα μάτια τση, κι αράχνην τα κουκλώνει.

*Και να ξανοίξει δεν μπορεί, εις το καλό να πάγει,
μα εις τό τη βλάφτει προθυμά, γιατί η καρδιά τση εσφάγη.*

*Ο Ρήγας, κι όλοι οπού θωρούν, χαρά μεγάλην έχουν,
τον πλιά τως δυνατότερον ακόμη δεν κατέχουν.* 580

ΓΕΛ ΜΟΙΡΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ : ΒΕΡΑ ΔΑΚΑΝΑΛΗ

Φύλλο εργασίας

2^η ομάδα

[Πίνοντας ήλιο κορινθιακό....] Οδ. Ελύτης

Πίνοντας ήλιο κορινθιακό
Διαβάζοντας τα μάρμαρα
Δρασκελίζοντας* αμπέλια θάλασσες
Σημαδεύοντας με το καμάκι
Ένα τάμα* ψάρι που γλιστρά
Βρήκα τα φύλλα που ο ψαλμός του ήλιου αποστηθίζει*
Τη ζωντανή στεριά που ο πόθος χαίρεται
Ν' ανοίγει.

Πίνω νερό κόβω καρπό
Χώνω το χέρι μου στις φυλλωσιές του ανέμου
Οι λεμονιές αρδεύουνε* τη γύρη της καλοκαιριάς
Τα πράσινα πουλιά σκίζουν τα όνειρά μου
Φεύγω με μια ματιά
Ματιά πλατιά όπου ο κόσμος ξαναγίνεται
Όμορφος από την αρχή στα μέτρα της καρδιάς.

Ο. Ελύτης, *Ποίηση*, Έκαρος

Φύλλο εργασίας 2^η ομάδα
[Πίνοντας ήλιο κορινθιακό....] Οδ. Ελύτης

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ	ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΠΟΙΗΣΗ
Στίχος	
Στροφή	
Μέτρο	
Ομοιοκαταληξία	
Τίτλος	
Νοηματική αλληλουχία	
Θέματα / Μοτίβα	
Λυρισμός	
Δραματικότητα	
Στίξη	
Σύνταξη	
Λεξιλόγιο	

Να απαντήσετε συνοπτικά στις παρακάτω ερωτήσεις

Στόχος του Ελύτη με το ξαναγέννημα των λέξεων να αντικρίσουμε έναν νέο κόσμο. Σε ποιον στίχο αναφέρεται στον νέο κόσμο;

Πώς θα είναι ο νέος κόσμος;

Αναζητήστε τους στίχους που δείχνουν την σωματική(βιωματική) σχέση του ποιητή με το περιβάλλον

Όλες οι ομάδες συμπληρώνουν το παρακάτω φύλλο εργασίας:

<u>Μορφή</u> (σημειώστε X στο σωστό)			<u>Περιεχόμενο</u> (σημειώστε X στο σωστό)
Έχει στροφές;	☐	☐	Σε ποια στοιχεία της φύσης επικεντρώνει την προσοχή του ο ποιητής;
Έχει μέτρο;	☐	☐	Ποια διάθεση του ποιητή εκφράζεται στο ποίημα;
Έχει ομοιοκαταληξία;	☐	☐	Ποιες αισθήσεις μας κινητοποιούνται στο ποίημα;
Ποια από τα παρακάτω εκφραστικά μέσα αξιοποιεί ο ποιητής;			
Επίθετα	☐	☐	
Εικόνες	☐	☐	
Μεταφορές	☐	☐	
Παρομοιώσεις	☐	☐	

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Να μελετήσετε το ποίημα του Τάκη Παπατσώνη «Ερημοκλήσι» και το ποίημα του Νικ. Βρεττάκου «Της Σπάρτης πορτοκαλιές» που ακολουθούν και να επισημάνετε τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές με το ποίημα του Ο. Ελύτη «Πίνοντας ήλιο κορινθιακό».

Τάκης Παπατσώνης, «Ερημοκλήσι»

*Είσαι άσπρο ελληνικό ερημοκλήσι δαρμένο
από την αντηλιά. Γύρω γύρω σου αμπέλια, μποστάνια,
καρποφόρες συκιές και κάπου κάπου μοναχική
και κάποια ελιά. Χρυσοφρυγανισμένα τα χορτάρια
Αχνίζουνε, άχυρο πια κι αντίς γι' αγγέλους, τα τζιτζίκια
σου κανοναρχούνε το κάθε απομεσήμερο έως αργά
με το δικό τους τρόπο τον Παρακλητικό Κανόνα.*

Τῆς Σπάρτης οἰπορτοκαλιές...

N. ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

*Τῆς Σπάρτης οἰπορτοκαλιές, χιόνι, λουλούδια τοῦ ἔρωτα,
ἄσπρισαν ἀπ' τὰ λόγια σου, γείρανε τὰ κλαδιά τους
γιόμισα τὸ μικρό μου κόρφο, πῆγα καὶ στή μάννα μου.*

*Κάθονταν κάτω ἀπ' τὸ φεγγάρι καὶ μένοιάζονταν,
κάθονταν κάτω ἀπ' τὸ φεγγάρι καὶ ἐμάλωνε:
Χτὲς σ' ἔλουσα, χτὲς σ' ἄλλαξα, ποῦ γύριζες -
ποιὸς γιόμισε τὰ ροῦχα σου δάκρυα
καὶ νεραντζάνθια;*

Παραδοσιακή ποίηση

- ❖ Έμμετρος στίχος-ποιητικοί κανόνες
- ❖ Εντοπισμός του θέματος του ποιήματος
- ❖ Ποιητικό λεξιλόγιο
- ❖ Στίξη κανονική
- ❖ Διατήρηση των κοινών νοημάτων των λέξεων
- ❖ Λογική ανάπτυξη του θέματος
- ❖ Έλλογη νοηματική αλληλουχία
- ❖ Τίτλος δηλωτικός του περιεχομένου
- ❖ Ποιητικές εικόνες
- ❖ Τήρηση γραμματικών και συντακτικών κανόνων
- ❖ Έμμετρο + “ποιητικό” λεξιλόγιο, λυρισμός + σύμβολο κατανοητό → λογική ή έλλογη συστοιχία
- ❖ Λυρισμός (έκφραση συναισθημάτων)

Μοντέρνα ποίηση

- ✓ Ελεύθερος στίχος- απόρριψη στίχου – χωρίς ισοσύλλαβο στίχο
- ✓ Καθημερινό λεξιλόγιο- εκφραστική λιτότητα
- ✓ Ακανόνιστη στίξη
- ✓ Πολυσημία, νέα νοηματική φόρτιση λέξεων- χρήση συμβόλων
- ✓ Καθημερινό λεξιλόγιο
- ✓ Σκοτεινότητα του νοήματος -συνειρμός
- ✓ Χωρίς στροφικές, αλλά με ποιητικές ενότητες
- ✓ Γόνιμη σύνδεση με τις ευρωπαϊκές αισθητικές αναζητήσεις(μοντερνισμός-υπερρεαλισμός) έμφαση στο νέο, στην αλλαγή, στη ρήξη με το παρελθόν.
- ✓ Δυσνόητη ποίηση-άλογο στοιχείο
- ✓ Τίτλος προβληματικός, νοηματικά ανενεργός
- ✓ ελεύθερος στίχος + καθημερινό “πεζό” λεξιλόγιο + δραματικότητα + σύμβολο σκοτεινό → άλογη συστοιχία
- ✓ Προτάσεις αποσπασματικές
- ✓ Ελλειπτικές φράσεις , υπαινικτική έκφραση
- ✓ Απροσδόκητοι συνδυασμοί λέξεων
- ✓ Δραματικότητα

Όλες οι ομάδες συμπληρώνουν το παρακάτω φύλλο εργασίας:

<u>Μορφή</u> (σημειώστε X στο σωστό)			<u>Περιεχόμενο</u> (σημειώστε X στο σωστό)
Έχει στροφές;	☐	☐	Σε ποια στοιχεία της φύσης επικεντρώνει την προσοχή του ο ποιητής;
Έχει μέτρο;	☐	☐	Ποια διάθεση του ποιητή εκφράζεται στο ποίημα;
Έχει ομοιοκαταληξία;	☐	☐	Ποιες αισθήσεις μας κινητοποιούνται στο ποίημα;
Ποια από τα παρακάτω εκφραστικά μέσα αξιοποιεί ο ποιητής;			
Επίθετα	☐	☐	
Εικόνες	☐	☐	
Μεταφορές	☐	☐	
Παρομοιώσεις	☐	☐	

Παραδοσιακή ποίηση

το ποίημα ξεκινά από μια «ιδέα» που γίνεται «μύθος» και ιστορία

Έμμετρος στίχος

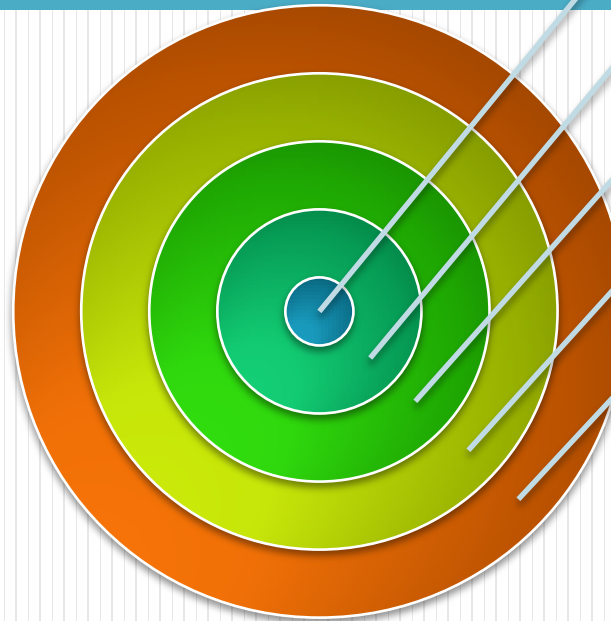

Νοηματική αλληλουχία

Ποιητικό λεξιλόγιο

Βασικά γνωρίσματα της ποίησης του μοντερνισμού

διάλυση της
μορφής και
διάθεση για
πειραματισμό

Ελεύθερος στίχος

Απουσία μέτρου
και
ομοιοκαταληξίας

Κατάργηση
σημείων στίξης

Χρήση
αντιποιητικών
στοιχείων/λέξεων

Βασικά γνωρίσματα της ποίησης του μοντερνισμού

Η ποιητική γλώσσα γίνεται:

ελλειπτική

υπαινικτική

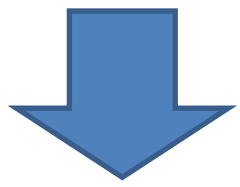
συμβολική

πολύσημη

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ
(ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ)

<http://www.potheg.gr>

ΤΟΜΗ: *Η γενιά του '30*

Για τη γενιά Βασικά χαρακτηριστικά αυτής της ανανέωσης που '30

Ποιητές της γενιάς του '30

Γιώργος Σεφέρης,

Οδυσσέας Ελύτης

Νικήτας Ράντος,

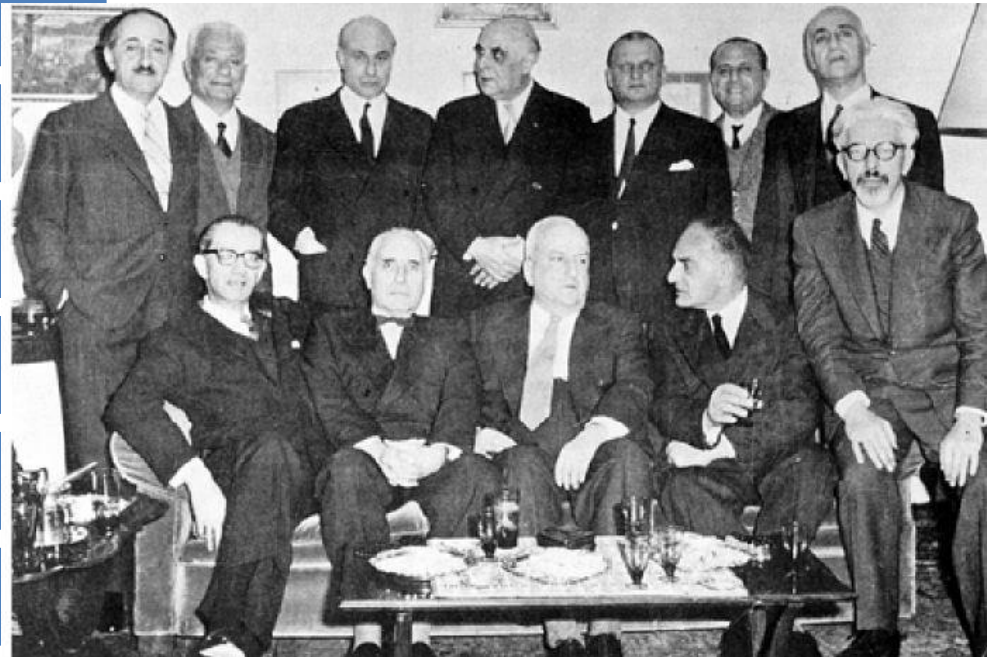
Γιώργος Σαραντάρης,

Ανδρέας Εμπειρικός,

Νίκος Εγγονόπουλος,

Γιάννης Ρίτσος

Νικηφόρος Βρεττάκος

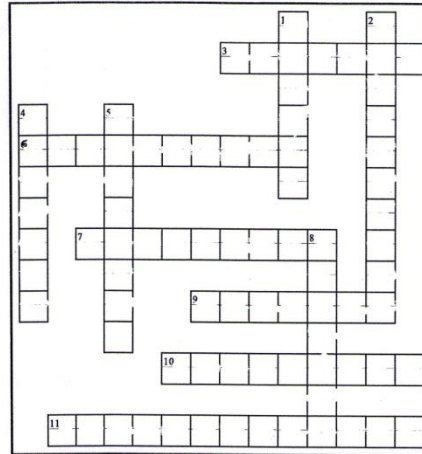

Η "γενιά του '30". Από αριστερά όρθιοι οι :Θαν Πετσάλης, Ηλ.Βενέζης, Οδ.Ελύτης, Γ.Σεφέρης, Α.Καραντώνης, Στ.Ξεφλούδας, Γ.Θεοδοκάς. Καθισμένοι: Αγγ.Τερζάκης, Κ.Θ.Δημαράς, Γ.Κ.Κατσιμπαλής, Κ.Πολίτης, Α.Εμπειρικός

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΓΝΩΣΕΩΝ

30/3/12

megslo2.html

ΠΑΝΩ

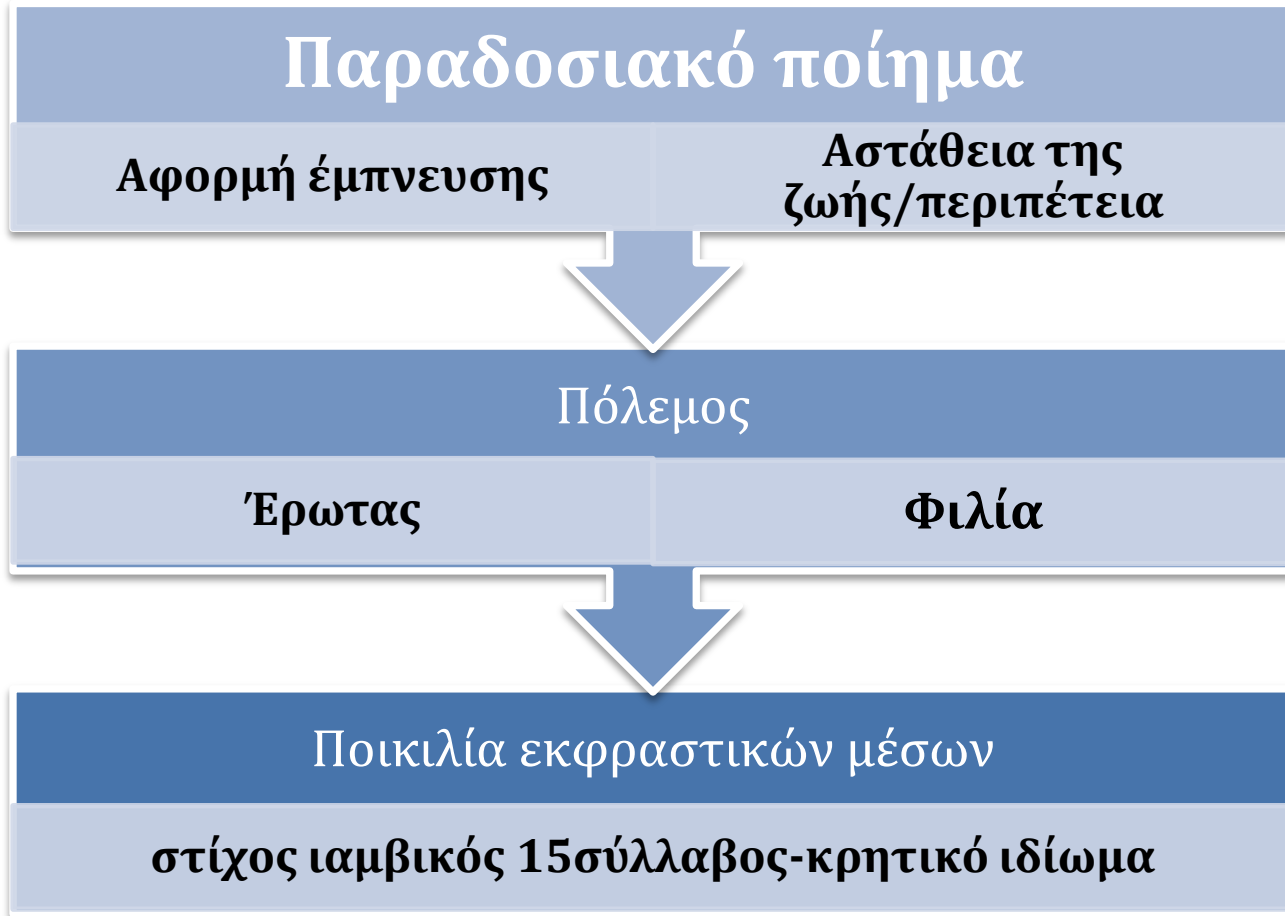
3. ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ
6. ΕΝΑ ΣΧΗΜΑ ΛΟΓΟΥ
7. ΕΓΡΑΦΕ ΤΗΝ ΑΠΟΚΡΙΑ
9. ΕΖΗΣΕ ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ- ΕΓΡΑΦΕ ΤΗ ΣΑΤΡΑΠΕΙΑ
10. ΕΙΔΟΣ ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑΣ
11. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΡΕΥΜΑ

ΚΑΤΩ

1. ΕΛΛΗΝΑΣ ΝΟΜΠΕΛΙΣΤΑΣ
2. Η ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΜΕΛΙΓΧΟΛΙΑ
4. Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
5. ΕΓΡΑΦΕ ΤΟΝ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟ
8. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

This crossword puzzle was created with EclipseCrossword. Try it today—it's free!

Β. Κορνάρος, Ερωτόκριτος

[Πίνοντας ήλιο κορινθιακό....] Οδ. Ελύτης

Διδακτική

προσέγγιση

Βασικά μορφικά γνωρίσματα:

- Γλώσσα υπαινικτική, παραστατική και λυρική
- Ύπαρξη θεματικού ιστού, ειρμού και νοηματικής αλληλουχίας
- Εικονοπλαστική φαντασία
- Αποθέωση των αισθήσεων
- Ελληνικότητα & παράδοση (μάρμαρα, ψαλμός)
- Φυσιολατρική δημιουργική διάθεση

ευχαριστώ πολύ